

Groen & Doen

NATUURVERENIGING
ZUIDWOLDE
NIEUWEROORD

Nachtvlinder- excursie

Vrijdag 17 augustus om 21.15 uur: Trambaan 1, Nieuweroord. De nachtvlinderexcursies in 2018 staan in het teken van inventarisatie van onbekende gebieden. In alle vakken waarin de vallen dit jaar opgesteld worden, is nog weinig over nachtvlinders bekend. Daarmee werken we mee aan de inventarisatie van nachtvlinders in heel Drenthe, hetgeen uiteindelijk moet leiden tot een nieuwe Nachtvlinderatlas van Drenthe over 8 jaar. Iedereen is welkom!

Het Drentse Landschap

ORVELTE

Dag van het Paard

Zondag 12 augustus van 11.00 tot 17.00 uur. Leuke shows met paarden zoals: aanspanningen met koets, dressuur met pony's, variatie aan paardenrassen, kindervermaak, ringsteken, knuffelen met pony en pony rijden. Deze dag wordt mogelijk gemaakt door een enthousiaste groep mensen en vele vrijwilligers. We vragen een kleine vergoeding door middel van entreegeld om het evenement mogelijk te maken. Locatie: Orvelte, volg voor parkeren de borden.

BORGER

Dag van het Hunebed

Zondag 12 augustus van 11.00 tot 17.00 uur. Een gezellig evenement met verschillende activiteiten waarbij de tijd van de hunebedbouwers centraal staat. Ook is er een wandeling waarbij onderweg verteld wordt over de geschiedenis van de hunebedden. Op het plein voor het Hunebedcentrum zijn kramen met wisselende activiteiten. Locatie: Hunebedcentrum, Hunebedstraat 27, Borger.

RUINEN / ANHOLT

Wandeling postkoetsroute

Woensdag 15 augustus: Wandeling over de oude postkoetsroute van 10.00 tot 13.00 uur. Wandel mee over een prachtig deel van de oude postkoetsroute Zwolle-Groningen en ontdek de rijke historie van het Dwingelderveld. De wandeling duurt drie uur en begint met een kop koffie/thee in 't Olde Posthuus, Anholt 8. Aankomst via: www.natuurmonumenten.nl/bcdwingelderveld

Extreme droogte speelt vlinderrupsen parten

► Klein koolwitje vervangt overal klein geaderd witje

Bekijk je op de site van de Vlinderstichting de kaart van Nederland, dan is duidelijk te zien dat massaal is meegedaan aan de tuinvlindertelling. De TuinvlinderTel-Tiendage duurde van 27 juli tot en met 5 augustus. Tienduizenden inzendingen, maar door de droogte aanzienlijk minder dan in 2017. De meeste vlinders, 9000, zijn geteld in Friesland, Noord-Holland en Zuid-Holland, de minste in Flevoland. In Drenthe 3000. Op 5 augustus telde men landelijk in 646 tuinen 46 soorten vlinders met een totaal aantal van 2412.

Hero Moorlag

Toen telde ik in onze tuin 4 klein koolwitjes (ook ei-afzet), 1 kleine vos, 2 boomblauwtjes, 2 muntvlinders en als klap op de vuurpijl 1 kolibrievlinder. 's Morgens, want na twaalf uur werd het in de tuin zo warm, dat er geen vlinder meer vloog. Alleen hommels bezochten bloeiende struiken. Taaie rakkers, ook tijdens hitte. Ik telde 23 op één struik.

Klein koolwitje is het meest gezien. Hero Moorlag ©

In mei was het anders. Op de heide bloeide de dopheide en in tuinen waren voldoende nectarbloemen voor bijen, hommels en vlinders. Het was bij lange na niet zo droog als eind juli en begin augustus. Op de heide telde ik tientallen heideblauwtjes, klein geaderd witjes, eikenpages, oranje zandoogjes en dikkopjes. Maar ook kleine vuurvlinder, groentje, landkaartje en dagactieve nachtvlinders als heispanner en waterleliemot. Tot eind juni was het klein geaderd witje verreweg in de meerderheid. Je kwam ze overal tegen. In juli werden ze vervangen door het klein koolwitje dat op een klein geaderd witje lijkt. Nu is het klein koolwitje nog steeds de meest algemene vlinder in de tuin. Elke dag let je op de vlinderstruik. Slechts één keer verscheen een distelvlinder, één keer een atalanta en in de week van de telling een kleine vos. Op de heide vind je nu vooral hooibeesjes, een kleine oranje vlinder met één witte stip. Maar de struikheide bloeit dit jaar vanwege de droogte slecht en de concurrentie is hoog. Hommels, (wilde) bijen en vlinders moeten het in deze tijd van het jaar hebben

Kolibrievlinder.

Hero Moorlag ©

van bloeiende heide. De hitte, tot boven de 30 graden, speelt ook een rol. Zelfs vlinders zoeken in de middag verkoeling in de schaduw.

Langste roltong

Een gehakelde aurelia kwam water drinken in ons vijvertje. Twee muntvlindertjes zaten op de citroenmelisse. Mooi dat de argusvlinder 404 keer is gespot in het westen. Hij geldt in Drenthe als uitgestorven. Omdat het langdurig warm bleef en ik de soort van Frankrijk en Griekenland ken, zit je te wachten op de kolibrievlinder. Op de laatste dag van de telling verscheen hij in de achtertuin. Een ADHD-vlinder. Altijd druk in de weer. Een foto maken is schier onmogelijk. Deze dagactieve nachtvlinder vliegt bijna altijd en is dan op z'n mooist. Oranjebruin,

grijs, toefje aan het achterlichaam, lange platte spriet en een roltong die langer is dan zijn lijf. Als een kolibrie vliegt hij vooruit en achteruit. Hij staat stil voor een bloem en steekt de tong erin. Is er voldoende ruimte, dan verdwijnt hij half in de bloem. Met de extreem lange roltong wordt nectar opgezogen. Dat duurt maar even. Snel verdwijnt hij naar de tuin van de buren. Rusteloos. Slechts een enkele keer vond ik een kolibrievlinder in rust. Met zijn gestolen grijze vleugels valt hij dan nauwelijks op. Maar hoe zit het met de rupsen. Nou, erg slecht. Hun waardplanten zijn verdroogd. Rupsen hebben veel minder te eten dan voorgaande jaren. Van voortplanting moeten we niet veel verwachten. Let in ieder geval in de tuin op de kolibrievlinder.

Droogte: natuur kent meer rek dan wij soms aannemen

Er vliegen al kleine groepen stelloopers over de heide, witgatjes, tureluurs en ruiters. Het zijn er niet zoveel, want het Dwingelderveld is droog, héél droog. Alleen in de grotere en diepere plassen staat nog water. De Holtveenslenk, de Kraloërplassen, het Moddergat en het Smidsveen bevatten voldoende water om nog wat voedsel aan doortrekkende overlopers te bieden. Sinds begin mei is er nauwelijks neerslag gevallen in het Dwingelderveld en de rest van het land. Behalve een korte en hevige plaatselijke bui, die dan weer direct voor wateroverlast zorgde. Nederland zucht onder extreme droogte. Het gras groeit niet meer en mais verdort op het land. Sinds 1976, zo melden ons weermannen en -vrouwen, is het niet zo droog geweest. En het lijkt erop dat de regen voorlopig uitblijft.

Veel bomen verkleuren vroeger dan normaal. Sommige berken zijn al helemaal geel, beuken verliezen blad en onder eiken kraakt het droge blad onder je voeten. Alleen bomen met een wortelstelsel

Een nieuwe warme dag breekt aan boven een drooggevalven ven. Hans Kruk ©

dat diep genoeg reikt, kunnen nog voldoende water krijgen. 'Is dat schadelijk voor al deze bomen?' is een vraag die ik vaak hoor. De meeste bomen komen droge periodes tamelijk ongeschonden door. Dat wil zeggen, zij verliezen het blad vroeg, maar de knoppen voor volgend jaar zijn al aanwezig. Als de omstandigheden in de win-

ter niet al te bar zijn, lopen ze volgend voorjaar gewoon weer uit. Dus de natuur kent meer rek dan wij soms aannemen.

Vroege herfst

Daarmee bagatelliseer ik de situatie beslist niet. Want het is ook duidelijk dat veel planten en dieren last hebben van de droogte. De

heide bloeit slecht, er hangen veel minder bessen aan de struiken en de guldenroede bloeit een maand eerder dan anders. Eiken verliezen de half volgroeide eikels. Kortom de herfst lijkt veel vroeger dan anders te zijn ingevallen. En kunnen wij er iets aan doen? Nee, dit moeten wij aan de natuur overlaten. Wat in de land- en tuinbouw op beperkte schaal mogelijk is om de gevolgen van de extreme droogte nog wat te temperen, is voor de natuur niet mogelijk. Dit soort extreme weersituaties zijn het gevolg van een mondiale klimaatverandering. Wij zullen er mee moeten leren leven en we moeten ons stinkende best doen om de oorzaak van deze klimaatverandering zoveel mogelijk te beperken. Dat zal niet meevalen. Een schrale troost: de natuur is flexibel, die past zich aan, ook al veranderen de omstandigheden. Of de mens zich kan aanpassen, dat blijft de vraag.

Hans Kruk, boswachter Staatsbosbeheer